ההצלחה
תאיר לך פנים

בעזרת חשבון
"חסכון פרס"
בנק דיסקונט
לישראל בע"מ

במדינה

הממשל הצבאי

„אדמה, אדמתי!"

לפני שבע שנים אירע האסון הגדול לחג׳ מחמוד. פלוגת צבא הקיפה את ביתו שבכפר ג׳למה במשולש הקטן, ציוותה עליו לעזוב את אדמותיו תוך 24 שעות, לעבור לכפר ג׳ית הסמוך. החג׳ מחמוד היה נאלץ לציית. כעבור זמן קצר שמע כי קיבוץ השומר הצעיר להבות חביבה עלה על אדמותיו.

הערבי הישיש נסע לחיפה, פנה לעורך־הדין נימר אל־הוארי, שעשה את הצעד המשפטי הראשון: פניה לבית הדין הגבוה לצדק, בבקשה לצוות על המושל הצבאי ועל שר הבטחון לנמק את מעשיהם. בית הדין נענה לבקשתו.

ביום בו היו נציגי הממשלה חייבים לה־שיב על הצו, הופיעה סגן פרקליט המדינה מרים בן־פורת בבית־המשפט, הודיעה: „אין לנו מה לטעון," לתמהונם של השופטים.

כאשר ניגש בית־המשפט להפוך את הצו על־תנאי להחלטי, להרשות על־ידי כך לחג׳ מחמוד לחזור לאדמותיו, קמה בן־פורת שנית: „יש רק תקלה טכנית אחת. על האדמות יושב עכשיו קיבוץ להבות חביבה. המבקש יהיה חייב לפנותו בעזרת צו בית־המשפט המחוזי בחיפה, בתביעה אזרחית. המושל הצבאי אינו יכול לעשות זאת."

גבות השופטים העליונים הורמו שוב בתמיהה. בפסק דינם קבעו: „הרחקת המ־בקשים מאדמותיהם נעשתה ללא כל יסוד חוקי וללא כל הצדקה. אנו יכולים רק להביע את השתוממותנו על המעשה ולהביע את התקווה שתעשה חקירה..."

קבע נשיא בית־המשפט יצחק אולשן: „רגש הצדק מתקומם לשמע הטענה שאין עכשיו בידי שלטונות הצבא לסלק את ידו של הקיבוץ היושב על האדמה..."

הפתעות נוספות. חג׳ מחמוד המשיך במישחק המשפטי, פנה לבית־המשפט המחוזי בחיפה, ביקש ממנו לסלק את הקיבוץ מאד־מותיו. כאן ציפו לו כמה הפתעות: כשהגיע כתב התביעה לקיבוץ להבות חביבה, סירב מזכיר הקיבוץ לחתום על אישור קבלתו: „הוא כתוב בערבית, לא נוכל לקבל אותו," הסביר.

ההפתעה השניה: היועץ המשפטי, ש־היה הנתבע השני, הכחיש כי חג׳ מחמוד הורחק מאדמותיו על־ידי המושל הצבאי. הוא הסתמך בכך על הכלל כי אין אפשרות חוקית להביא את פסק־הדין של בית־המשפט העליון כאסמכתא במשפט אזרחי אחר.

כתב ההגנה של הקיבוץ, שהוגש לאחר שחויב לעשות זאת על־ידי בית־המשפט, כלל הפתעות נוספות: הקיבוץ הכחיש ש־האדמות הן אדמותיו של חג׳ מחמוד. „קבלנו אותן בחכירה ואנו משלמים בעדן," הודיע באמצעות עורך־הדין של הקרן ה־קיימת לישראל, יוסף ספרומזה.

השר יכדו קובע. ביום בו החל להתברר המשפט לא היה טעם להמשיכו יותר. שר האוצר המציא לבית־המשפט תעו־דה מודפסת, לפיה — בהסתמך על חוק רכישת המקרקעין שנחוק בינתים — מופ־קעות אדמותיו של חג׳ מחמוד „לצרכי פיתוח חיוניים, התישבות ובטחון."

חג׳ מחמוד, שגילו הרישמי מתנועע בין שמונים לתשעים שנה, היה אובד עצות. משפחתו, המונה כמעט מאה נפש, היתה במצוקה כלכלית. „לפני מותי אני רוצה להחזיר לי את אדמת אבותי. לא אוכל למות בשקט לפני כן," הסביר במכתביו הארוכים למוסדות המדינה.

השבוע שוב עמד חג׳ מחמוד בפני ה־שופטים העליונים. עורך דינו, שמואל תמיר, הרצה את טענותיו פעם נוספת, ביקש מבית־המשפט לצוות על שר האוצר לבוא ולנמק מדוע לא יבטל את צו ההפקעה.

בית המשפט סרב להענות לבקשה, מאחר שקיים חוק המרשה לשר האוצר להפקיע אדמות בלי לנמק את מעשיו.

השופטים סברו כי החוק קודם להגיון. נוסף לזאת, הסבירו בפסק דינם, כשמקבלים תעודה של שר רואים אותה כאילו נחתמה לאחר בדיקת כל העובדות הנכונות, שנמ־צאו כאמת שאין לערער עליה.

חג׳ מחמוד מרר בבכי: „מה עשיתי ש־הקיבוץ צריך לעבד את אדמותי ולא בני ונכדי. אף פעם לא עשיתי שום רע. רוצים

(המשך בעמוד 12)

מסדר חטיבת הרווקים. רווקי קיבוץ תל־קציר עומדים דום במסדר, כשמעליהם מתנוססות כרזות החטיבה הקוראות: „חסוף ואכול ובפח אל תיפול." מימין מועלה אל ראש התורן דגל מצרי ירוק, שנלקח כשלל במערכת סיני. לחטיבה, שלה סניפים בלתי רשמיים ברחבי הארץ, בעיקר בקיבוצים ובמושבים הצעירים, הימנון משלה שהיה פעם שלאגר של התאטרון הסאטירי, **המטאטא.**

אגודת הרווקים של משק־ספר מתאבלת ב

שלוש בשר

מצבת הרווק האלמוני. להעלאת הדגל אל ראש התורן תוקע בני בחצוצרה, כשמזכיר הקיבוץ נדעון, שהוא גם מפקד **חטיבת הרחקים,** מצדיע לכבוד הדגל. משמאל ניצב סלע שחור ועליו לוחית ברזל המודיעה: „יד ושם לזכר חרווק האלמוני."